

شرق

دکل‌های برق فشارقوی در مناطق ۲ و ۶ بافت شهری قم به چشم می‌خورد و سلامتی ساکنان منطقه را تهدید می‌کند. / عکس: مهدی بخشی، مهر



یک تجربه

خبریه‌هایی که اعتمادسوزی می‌کنند

پریسا ساسانی

فروردین سال ۱۳۹۷ بود و فیلم وحید نصیریان از دوستان فقیدم به نام «قلب سسیمرغ» بعد از ۱۷ سال چشم‌انتظاری در شرایطی که کارگردان از دنیا رفته بود، روی پرده رفت و به رسم دوستی دیرینه با وحید، با خود عهد کرده بودم کاری کنم که این فیلم نمایش خوبی داشته باشد و می‌دانستم که باید سنگ تمام گذاشت.

به رسم یادبود سراغ دوستان فیلم‌ساز و اهالی رسانه رفته و کار رسانه‌ای را آغاز کردم. تا اینکه عصر یکی از روزهای آخر فروردین برای سلام و احوالپرسی به دیدار خسرو سینیایی رفتم. با او درباره موضوعات مختلف صحبت کردم و سینیایی عزیز از یک آرزوی بزرگ سخن گفت. او می‌گفت دوست دارد به بهانه نمایش یک فیلم کودکان کار را در سینما جمع کند تا هم بتوانند فیلمی را در سینما ببینند و هم یک وعده غذای گرم بخورند.

خب آنچه سینیایی می‌گفت، نشدنی نبود. فقط کافی بود خبریه‌ای را که در زمینه کودکان کار فعالیت می‌کردند پیدا می‌کردم و با یک هماهنگی سالن و سینما ... ردیف می‌شد. موضوع را در آن زمان با مسئولان وقت گروه سینمایی هنر و تجربه مطرح کردم و بدون تردید پذیرفتند. سالن سینما برای ساعت ۱۰ صبح هماهنگ شد تا کودکانی که معرفی می‌شوند، به آن سالن بیایند.

و درست بعد از این توافق کار سخت آغاز شد. با ارتباط‌هایی که داشتم شماره مراکز مختلف نگهداری کودکان کار را گرفتم و تماس‌ها شروع شد. اما آنچه در این تماس‌ها مواجه شدم، نبود سازوکار درست در کعبه‌های به‌اصطلاح خیرخواهانه‌ای بود که به نام خیریه برپا شده بود. با یکی از همین خیریه‌ها تماس گرفتم و گفتم جمعی هستیم که می‌خواهیم کمک فرهنگی به کودکان کار بکنیم. هنوز حرفم به نقطه نرسیده بود که صدای آن‌سوی تلفن گفت خانم شماره حسابی برای شما می‌خوانم مبلغ مورد نظر خود را واریز کنید تا ما پول را صرف انجام امور فرهنگی بکنیم! و زمانی که ماجرا را تعریف کردم و گفتم چه می‌خواهیم بکنیم، عذرخواهی کرد و گوشی را قطع کرد.
بنا خیریه دیگری که به نام کودکان ثبت شده تماس گرفتم. گفت باید حضوری بروم و من هم خوشحال شدم و رفتم. گفتم چه بهتر

www.sharghdaily.ir

دوشنبه ۳۰ فروردین ۱۴۰۰ ۶ رمضان ۱۴۴۲ ۱۹ آوریل ۲۰۲۱
سال هجدهم • شماره ۳۹۸۱ • ۱۲ صفحه

اذان ظهر تهران ۱۳:۰۳ • اذان مغرب ۲۰:۰۶
اذان صبح فردا ۴:۵۶ • طلوع آفتاب ۶:۲۷

فardashargh@gmail.com

روزنامه‌رو

نور نوشت 



یک تجربه

خبریه‌هایی که اعتمادسوزی می‌کنند

پریسا ساسانی

خرده‌پول‌هایی دریافت می‌شود اما اغلب به جایی نمی‌رسد.

گسترش ارتباطات و پیشرفت جوامع به‌خصوص در عصر ارتباطات و ظهور و حضور شبکه‌های اجتماعی، همچنین ازبین‌رفتن مرزهای جغرافیایی در دنیای مجازی، هویت کشورها و نظام‌های سیاسی تحت تأثیر قرار گرفته و شکل‌ها و قالب‌های معرفی و بازنامی اندیشه‌ها متغایر شده‌اند که نتیجه تضارب آرا و تفاوت نگریستن‌های مختلف در سطوح متفاوت فرهنگی و اجتماعی شکل دیگری از فعالیت‌های عمدتا در فرهنگی و اجتماعی را به نمایش گذاشته است. درواقع تضارب و تفاوت‌ها نسبت به پدیده‌های مختلف به‌خصوص فرهنگی و اجتماعی موجب غافلگیری سیستم‌های نظام سیاسی به‌خصوص آن‌هایی که برنامه‌ای برای مواجه‌شدن با این فرهنگ نداشتند، شده است و مباحثی چون خیریه مردم‌نهاد از همین دست است.

حال اینکه مفهوم ملت و جامعه در گستره ارتباطات تغییر کرده است و با ازبین‌رفتن مرزهای جغرافیایی و در دسترس قرارگرفتن شبکه‌های مجازی برای افراد در سنین مختلف بازار خیریه هم داغ شد و عمدتا چهره‌های شناخته‌شده و محبوب در جامعه کار تبلیغ برای خیریه‌ها را بر عهده گرفتند که بعضا در مواردی دچار اشتباه شدند که یا کلا از این مباحث کنار کشیدند یا با تامل بیشتر و با تحقیق درباره خیریه‌های پیشنهادهی نسبت به کمک‌رسانی اقدام کردند که این مهم در بلاای طبیعی به‌خصوص در سه سال اخیر بیش از پیش رخ نمایان کرد. البته چون بحث اقناع مردم در اهدا و کمک‌رسانی مطرح بود، چهره‌های شناخته‌شده که عمدتا هنرمندان بودند، ماجرای خیریه و به‌خصوص جمع‌آوری پول برای ساخت تاکسیر برای زلزله‌زدگان کرمانشاه در سال ۹۶ را خیلی زود فیصله دادند و به‌نوعی خیریه با مسئولیت محدود را رقم زدند.

اما آینده اعتماد به خیریه‌های مردم‌نهاد و کمک به نیازمندان که تعدادشان هم کم نیست چه می‌شود؟ آیا دولت‌ها وظیفه‌ای بر ساماندهی اوضاع و جلب اعتماد مردم دارند؟ بهترین پاسخ به این پرسش شب یک ارزبایی میزان رضایت نیازمندانی است که از خیریه‌های دولتی منتفع شده‌اند.

آکادمی

فردایی که می‌ترسیدیم...



شیوع لجام‌گسخته کووید۱۹ در پیک چهارم در آخرین سال قرن به‌مثابه یک موضوع تاریخی در برابر ماست. با وجود خشکی ملی، احتمال سویه‌های جدید و مهم‌تر از همه تأخیر باورکردنی در واکسیناسیون سراسری معلوم نیست در ماه‌های آینده چه ابعادی از این بحران را شاهد خواهیم بود؛ بنابراین صحبت از لحظه تاریخی بیهوده نیست و یک معنای آن نیز این است که هرکس در مقابله با این بحران نقشی دارد؛ نه در برابر بالادست خود، بلکه در برابر تاریخ مسئول است؛ تعهد و مسئولیتی که ورای پاداش‌ها و مواخذه‌ها، نقدها و تحسین‌ها قرار می‌گیرد. اما نکته‌ای که در این یادداشت می‌خواهم بر آن تأکید کنم، آن است که این مسئولیت تاریخی و اخلاقی نه از جهت داشتن نامی نیک یا بد در تاریخ، بلکه در درجه اول به جهت گذران بهتر امور در همین امروز اهمیت پیدا می‌کند.

دولت مدرن به‌عنوان عقل جمعی، متفکر، برنامه‌ریز، پیش‌بینی‌کننده و مهم‌ترین عامل تغییرات تاریخی و غیرتاریخی، بی‌تردید بزرگ‌ترین دستاورد بشر تاکنون بوده است. اگر در دنیای محدود قرن نوزدهم برای آثارشیت‌ها (که منکر اهمیت وجود دولت بودند و نه ضرورتاً هرج‌ومرج‌طلب) این موضوع قابل درک نبود، در دنیای جدید به هیچ‌رو انکارشدنی نیست، نه‌تنها این، بلکه باید گفت هرچه باعث نادیده‌ماندن «ساختار» و قوانین مستقلش زیر سایه سنگین «فرد» شود، به یکی از همان بیراهه‌های بدوی قرن پیش راه می‌برد که وجه مشترکشان انکار دولت بود و همه‌چیز را تنها با اراده «افراد» و گاه با حذف «افراد» قابل‌حل می‌دانستند. مثلاً وقتی آقای وزیر بهداشت عزیز ما بدون شناخت دقیق امکانات و مشکلات ساختاری که بر آن حکم می‌راند، وعده الگوی جهانی درمان کرونا شنود را می‌دهد، در بهترین حالت نقش فرد، اراده و آرزوی او را در برابر ساختار و قانونمندی‌هایش عمده کرده است. وقتی هم که گناه شعله‌ورشدن بحران و فاجعه پیش‌ورو را کردن دیگری می‌اندازد و به کار ادامه می‌دهد، اساساً وجود و اهمیت ساختار دولت را نادیده می‌گیرد. می‌گوید توصیه کرده و هنوز هم توصیه می‌کند؛ معلوم نیست در چه کسی و به کدام نیرو؟ اگر مسئولیت دولتی خود

را می‌شناخت، پوزش می‌خواستست و با دلایل روشن کنار می‌کشید که به این صورت بر نقش اساسی دولت در عمل تأکید کرده بود. شاید اگر پیش‌تر بر نظری تخصصی برآمده از اطلاعات دولتی و توصیه‌های متخصصان و همه‌گیری‌شناسانی که کارشان توصیه

است نه حکم‌کردن، اصرار کرده بود، شاید مسئولان بالادست مجبور می‌شدند حداقل برای آینده سیاسی خود چاره دیگری ببندیشند، خطریبودن اوضاع را درک کنند و در حد توان خود چارچوب‌ها را بکشایند. این استعفا نه از زاویه داشتن نام نیک در تاریخ، بلکه از جهت ترسیم خط قرمزی که عبور از آن امنیت عمومی را به خطر می‌اندازد، اهمیت پیدا می‌کرد. تلاشی بود در جهت فرارفتن و شکستن چارچوب‌ها، رساندن پیام صدای تشتی که از بام فرومی‌افتد پیش از فروافتادن آن. ترسیم دقیق دلایل استعفا، شرط لازم و نه کافی برای یک مسئولیت تاریخی است. از آن پس هم مسئول مستعفی، مسئولیت‌های سنگینی بر عهده خواهد داشت و اطلاعات و تجرب او نباید سربه‌مهر باقی بمانند. این استعفا یا تهدید استعفا وظیفه‌ای بود که راه را برای عمل به مسئولیت تاریخی دیگر مسئولان هم نشان می‌داد و حداقل باعث می‌شد خود را به اظهاراتی غیرکارشناسانه و غیردقیق متعهد نکنند! در یک مثال دیگر، در یک جامعه سرمایه‌داری سریع‌الآمدن نیز حق کارگران در سرباززدن از کار به‌طور جمعی را به رسمیت می‌شناسند؛ چراکه این امتناع خط و مرز روشنی را که در ورای آن کل تولید در خطر می‌افتد، ترسیم می‌کند. نسکات فوق اصول اخلاقی بدیهی‌ای هستند که اطلاع از آنها کار دشواری نیست، مگر آنکه سال‌های سال چنان سر در جزئیات فروبرده باشی و آن‌قدر به کار کل مشغول شده باشی که نه‌تنها فرصتی برای یک نگاه کوتاه به تاریخ و فلسفه سیاسی از «این‌خلدون» تونسسی و «نیکولا ماکیاوولی» فلورانسی گرفته تا «باربارا تاکمن» آمریکایی را هم پیدا کنی (مطالعه‌ای که برای هر دولتمرد عالی‌رتبه الزامی است)، بلکه ساده‌ترین اصول اخلاقی مثل رساندن پیام به بالادست به قیمت جان راه هم که تم بسیاری از قصه‌هایی است که در کودکی و نوجوانی دیده یا خوانده‌ای، از یاد برده باشی! وضعیت کنونی پیک چهارم و بحران کرونا در همان فردایی است که از آن می‌ترسیدیم. از آب سرد گذشته است، تهاشد باید امیدوار بود آنچه گذشته است، درس و آزمون‌های ناشی در مسئولیت‌پذیری و دولتمردی برای بحران‌های آینده.

متروکه‌نگاری

رؤیای متروکه چینی

سامان موحدی‌راد

اینکه چرا ساختمان‌ها، بناها و مکان‌ها متروکه می‌شوند، داستان‌های عجیبی دارد. اینکه یک خانه، کارخانه یا فروشگاه متروکه شود شاید چندان عجیب نباشد، اما اینکه یک شهر کامل متروکه شود، بسیار ترسناک است. مهاجرت یا خروج کامل اهالی یک شهر و رهاکردن خانه‌هایشان باید رویداد ترسناکی باشد. البته تجربه نشان داده بیشتر شهرهای متروکه، جغرافیایی و در دسترس قرارگرفتن شبکه‌های مجازی برای افراد در سنین مختلف بازار خیریه هم داغ شد و عمدتا چهره‌های شناخته‌شده و محبوب در جامعه کار تبلیغ برای خیریه‌ها را بر عهده گرفتند که بعضا در مواردی دچار اشتباه شدند که یا کلا از این مباحث کنار کشیدند یا با تامل بیشتر و با تحقیق درباره خیریه‌های پیشنهادهی نسبت به کمک‌رسانی اقدام کردند که این مهم در بلاای طبیعی به‌خصوص در سه سال اخیر بیش از پیش رخ نمایان کرد. البته چون بحث اقناع مردم در اهدا و کمک‌رسانی مطرح بود، چهره‌های شناخته‌شده که عمدتا هنرمندان بودند، ماجرای خیریه و به‌خصوص جمع‌آوری پول برای ساخت تاکسیر برای زلزله‌زدگان کرمانشاه در سال ۹۶ را خیلی زود فیصله دادند و به‌نوعی خیریه با مسئولیت محدود را رقم زدند.

اما آنچه سینیایی می‌گفت، نشدنی نبود. فقط کافی بود خبریه‌ای را که در زمینه کودکان کار فعالیت می‌کردند پیدا می‌کردم و با یک هماهنگی سالن و سینما ... ردیف می‌شد. موضوع را در آن زمان با مسئولان وقت گروه سینمایی هنر و تجربه مطرح کردم و بدون تردید پذیرفتند. سالن سینما برای ساعت ۱۰ صبح هماهنگ شد تا کودکانی که معرفی می‌شوند، به آن سالن بیایند.

و درست بعد از این توافق کار سخت آغاز شد. با ارتباط‌هایی که داشتم شماره مراکز مختلف نگهداری کودکان کار را گرفتم و تماس‌ها شروع شد. اما آنچه در این تماس‌ها مواجه شدم، نبود سازوکار درست در کعبه‌های به‌اصطلاح خیرخواهانه‌ای بود که به نام خیریه برپا شده بود. با یکی از همین خیریه‌ها تماس گرفتم و گفتم جمعی هستیم که می‌خواهیم کمک فرهنگی به کودکان کار بکنیم. هنوز حرفم به نقطه نرسیده بود که صدای آن‌سوی تلفن گفت خانم شماره حسابی برای شما می‌خوانم مبلغ مورد نظر خود را واریز کنید تا ما پول را صرف انجام امور فرهنگی بکنیم! و زمانی که ماجرا را تعریف کردم و گفتم چه می‌خواهیم بکنیم، عذرخواهی کرد و گوشی را قطع کرد.

بنا خیریه دیگری که به نام کودکان ثبت شده تماس گرفتم. گفت باید حضوری بروم و من هم خوشحال شدم و رفتم. گفتم چه بهتر

اتفاق



بی‌بی‌سی: دانشمند ایرانی ارمنی علوم انسانی و تاریخ‌دان برجسته که دارنده مدال «آزادی» ریاست‌جمهوری آمریکا بود، روز پنجشنبه در ۸۷سالگی در بیمارستانی در منهتن درگذشت. از او به‌عنوان «ناجی کتابخانه عمومی نیویورک» یاد می‌شود. وارثان گریگوریان متولد ۱۹ فروردین ۱۳۱۳ در تبریز بود اما خود را «شهروند جهان» توصیف می‌کرد.

کلاب‌هاوس پلتفرم جدید و اسپیس تویتتر امکان جدید، هر دو برای مشتاقان گفت‌وگو و شنوندگان قدرتمندان طراحی شده و به‌سرعت هم مورد استقبال قرار گرفته است. در چند روز اخیر و پس از حضور پرطرفدار فائزه رفسنجانی و استقبال بیش از ۲۰ هزار نفر از او سه موضوع بیش از همه در این فضاها مطرح شده است: کرونا و بی‌تدبیری وزارت بهداشت و مسئولان در زمینه عدم خرید واکسن افزایش کشته‌شده‌ها، نحوه انعکاس اخبار فاجعه پرواز اوکراین و همین‌طور قربانیان محسن نامجو. در این مطلب به‌طور مختصر به این ماجرا پرداخته می‌شود. از تابستان گذشته که بحث جنبش «من هم»

ی‌می‌تو در تویتتر مطرح شد، نامجو هم یکی از نام‌های مطرح شده بود. از او شکایتی در طی هفت، هشت سال پیش شده بود. حتی یکی از آنها پرونده‌ای در پلیس تشکیل داده بود. موارد دیگر به استفاده از قدرت در طول همکاری با پیشنهادهای نادرست و نحوه برخورد نادرست ربط داشت؛ موضوعی که او در همان زمان با انتشار ویدئویی به‌طورکلی منکرش شد و از بگیری حقوقی اتهام‌زندگان خبر داد. تا اینکه در نهایت در چند روز گذشته بار دیگر این بحث در کلاب‌هاوس با حضور دو چهره شناخته‌شده بالاگرفت. این سخنان همراه با جمع‌آوری امضا برای حذف او از رسانه‌ها همراه شد و با توجه به حضور شاکیان و نامجو در کشورهای دیگر، امکان بگیری شکایت‌ها مطرح بود. نامجو با توجه به درخواست‌های عمومی و خیل‌علاقه‌مندانش، ویدئوی عذرخواهی‌ای را منتشر کرد که در آن به موانع فرهنگی و مردسالارانه جامعه و تربیت ایرانی اشاره کرد و در همان شب، بحث و گفت‌وگو درباره برخوردهای پس از این عذرخواهی مطرح بود و سؤالاتی مانند اینکه قدم بعدی آزاردیدگان چیست؟ آیا این عذرخواهی کافی است یا خیر؟ این بحث‌ها در جمع‌های ۳۰۰، ۴۰۰ نفره یا دو، سه هزار نفره مطرح بود و گردانندگان با توجه به رویکردشان – چکشی یا مصالحه‌جویانه – پیشنهادهایی برای ادامه مسیر می‌دادند. هنوز چند ساعت از انتشار ویدئوی عذرخواهی نگذشته بود که فایل صوتی دیگر منتشر شد. صدایی که پر بود از جملات توهین‌آمیز، متفرعانه و تحقیرآمیز و نفرت‌آمیز درباره زنان و قربانیان. این‌گونه بود که متفرقان از او زیادت‌ر شدند و پیشنهاد راه‌هایی برای حذف او و فیلم جدیدش مطرح شد. البته متعرضان که نامه‌های شناخته‌شده‌ای هستند، فراموش نندند تا پیشنهادها شد تا براساس خواسته‌های آنان راه مقابله با این فرد مطرح شود. حالا به نظر می‌رسد باید منظر باشیم تا خبرهایی مانند خودکشی نامجو ... منتشر شود تا اندکی از شدت خشم کاربران شبکه‌های اجتماعی کاسته شود. فارغ از این اتفاقی که رخ داده است و امیدواری برای اینکه نتایج ماندگاری برای معترضان و خشونت‌دیده‌ها به دست بیاید، چند نکته به نظر می‌رسد:

■ بحث روایت‌های آزار بیکی از قدم‌های بزرگی بود که زنان برداشتند. زنانی از طبقه متوسط که حتی آنان نیز با وجود داشتن تحصیلات، قدرت مالی و پشتیبان‌های معنوی ناکزیر به سبوت بودند. غیر از پرونده کیوان امام که اکنون باید منتظر حکم سنگین قضائی برای او باشیم، بقیه افرادی که ناشان مطرح شد، با سرنوشت‌هایی مانند حذف از محل کار، جمع دوستان و بدنامی روبه‌رو شدند. در این میان زنان از حس خوب رهاشدن از این بار بزرگی که بر دوش داشتند، گفتند اما این ترومای قدیمی که برخی از آنها مال سال‌های دور است، به‌راحتی درمان نمی‌شود و زنان دیگر تجربه روزهای بعد خود را مطرح نکردند و گفتند که چطور با روزهای بعد از بیان روایت آزار روبه‌رو شدند. آیا حمایت‌ها به اندازه کافی بود؟

■ نکته دیگر لزوم آموزش است. بسیاری از کسانی که نام‌هایشان مطرح شده است، بیشتر از آنکه بیمار باشند، ناآگاه و ناآشنا به مسائل و روابط بین زن و مرد بودند. بسیاری از آنان با تفرعن و دانسته‌های اشتباه، مسیر خود را می‌فتند و فکر می‌کردند به دلیل شهرت، دانش و قدرت ححق انجام هر رفتاری با دیگری را دارند. پس نیاز به دانستن و آگاهی به‌شدت احساس می‌شود. از سوی دیگر زنان و دختران نیز باید آگاهانه با این پیشامدها، تعرض‌ها و پیشگیری قبل از آن و عواقب بعد از آن روبه‌رو شوند.

■ وقتی اعتراضات زنان در یک سال گذشته را مرور می‌کنیم، به نظر می‌رسد توجه و تأکید بر این‌گونه ماجراها سبب شده تا در دیگر مسائل زنان و اولویت‌هایشان چندان پرداخته نشود؛ مسائلی مانند حذف سقظدرمانی یا حذف زنان از محیط کار به بهانه کرونا و ...



ایستا: بنیاد فرهنگی روایت فتح به حواشی مستند «آقا مرتضی» و واکنش نشان داد و در بیانیه‌ای اعلام کرد فیلم‌های آرشویی این مؤسسه که به‌صورت محرمانه نگهداری می‌شد، در زمان تصدی مسئول سازمان اوج در بنیاد فرهنگی روایت فتح و به دستور شخص ایشان از آرشویی بنیاد خارج و در اختیار عوامل مستند مذکور قرار گرفته است.

دوپیچه‌وله: تیم پزشکی آلکسی ناوالنی، یکی از رهبران اپوزیسیون روسیه که در حبس به سر می‌برد، نسبت به وضعیت سلامتی او ابراز نگرانی شدید کرده است. اتاستارتزا واسیلیو، پزشک شخصی ناوالنی به همراه سه پزشک همکار از اقامات زندان درخواست کرده‌اند که امکان دیدار با ناوالنی را برای آنها فراهم کنند.

ایستا: یاسمن فرمانی فوتبالیست ایرانی تیم شارلوا بلژیک در یکی از دیدارهای مرحله پلی‌آف لیگ فوتبال زنان این کشور با مخالفت داور اجازه حضور در زمین را پیدا نکرد. داور به دلیل حجاب فرمانی با حضور او در ترکیب شارلوا مخالفت کرد. فرمانی پیش از این بارها با حجاب برای تیم شارلوا به میدان رفته بود.

شرق‌آتلان: شیخ محمد بن عبدالرحمان آل‌ثانی، وزیر خارجه قطر و همچنین معاون رئیس دولت این کشور تأکید می‌کند کشورش می‌خواهد جام جهانی فوتبال ۲۰۲۲ را بدون کووید-۱۹ برگزار کند. قطر برای تحقق این هدف برنامه‌های توسعه واکسیناسیون را با قدرت انجام داده و همچنین برای تهیه واکسن برای شرکت‌کننده‌ها هم اقدام کرده است.